

Małopolska 2030:
Rozwój
zrównoważony
terytorialnie

Ranking Gmin Małopolski 2023

Ranking Gmin Małopolski 2023

Kraków 2024

Autorzy opracowania: Filip Bodziarczyk

Wydawca: Województwo Małopolskie
Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego
Departament Rozwoju Regionu
Małopolskie Obserwatorium Rozwoju Regionalnego
ul. Wielicka 72A, 30–552 Kraków
tel. (+48) 12 29 90 900, fax (+48) 12 29 926

Opracowanie w wersji elektronicznej dostępne na stronie
www.obserwatorium.malopolska.pl

Egzemplarz bezpłatny. Przy publikowaniu danych z opracowania prosimy o podawanie źródła.

Ranking Gmin Małopolski to inicjatywa organizowana od 2011 roku przez FRDL Małopolski Instytut Samorządu Terytorialnego i Administracji we współpracy z Urzędem Statystycznym w Krakowie.

Wyniki *Rankingu* oparte są na danych pochodzących ze statystyki publicznej, zebranych i zestawionych przez Urząd Statystyczny w Krakowie.

Szczegółowe zestawienie wyników dostępne jest na stronie Małopolskiego Instytutu Samorządu Terytorialnego i Administracji: <https://mistia.org.pl/konkursy/ranking-gmin-malopolski-1/ranking-gmin-malopolski-2023>.

Niniejsze opracowanie przygotowane przez Małopolskie Obserwatorium Rozwoju Regionalnego ma jedynie charakter syntetyzujący informacje pochodzące z tego źródła. Nie stanowi badania własnego ani nie jest autorską oceną MORR.

Niniejsze opracowanie przygotowane przez Małopolskie Obserwatorium Rozwoju Regionalnego powstało w oparciu o dane opublikowane przez GUS. Ma jedynie charakter syntetyzujący informacje pochodzące z tego źródła.

Publikacja współfinansowana ze środków Unii Europejskiej z programu
Fundusze Europejskie dla Małopolski 2021–2027.

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

 MAŁOPOLSKA

PRZEDMIOT

Ranking Gmin Małopolski 2023 to klasyfikacja gmin pod względem potencjału rozwojowego opracowanego w oparciu o dane za 2022 rok. Celem rankingu jest ocena potencjału, aktywności i wyników osiągniętych przez małopolskie gminy w wymiarze gospodarczym, społecznym, środowiskowym i przestrzennym. Pod uwagę wzięto wszystkie gminy małopolskie z wyjątkiem miast na prawach powiatu, tj. Krakowa, Tarnowa i Nowego Sącza. Łącznie sklasyfikowano 179 gmin. Ranking został sporządzony w oparciu o dane za 2022 rok, a w przypadku wskaźników dla perspektywy kilkuletnich, z okresu 2019–2021. Ranking opracowano na podstawie zasobów statystyki publicznej oraz zewnętrznych danych pozyskanych przez Urząd Statystyczny w Krakowie.

METODOLOGIA

Oceny dokonano na podstawie wskaźnika syntetycznego wyliczonego w oparciu o 17 wskaźników mierzących aktywności i potencjał gmin w sferze gospodarczej, społecznej, środowiskowej i przestrzennej. Trzem wskaźnikom przypisano wagę o 50% wyższą niż pozostałym (średnioroczne dochody własne budżetów gmin na 1 mieszkańca, średnioroczne środki z Unii Europejskiej i innych źródeł niepodlegające zwrotowi na finansowanie programów i projektów unijnych stanowiące dochód budżetów gmin na 1 mieszkańca, liczba podmiotów gospodarki narodowej zarejestrowanych w REGON na 1000 ludności w wieku produkcyjnym).

Początkowo określono charakter każdej zmiennej diagnostycznej, tj. czy dana zmienna będzie stymulantą czy destymulantą. W dalszym kroku w celu umożliwienia porównywalności danych, które mierzone są w różnych jednostkach, dokonano unitaryzacji. Wyliczono różnicę pomiędzy zmienną a wartością minimalną (dla stymulant) lub maksymalną w zbiorze (dla destymulant), a następnie podzielono przez rozstęp. Finalnie przy użyciu miar agregatowych dla każdej gminy sporządzono jeden syntetyczny wskaźnik, który odpowiada potencjałowi rozwojowemu danej jednostki samorządu terytorialnego.

WYNIKI

Spośród wszystkich gmin najwyższy wskaźnik w 2022 roku odnotowała gmina wiejska Wielka Wieś (3,34). Na kolejnych miejscach uplasowały się gminy: Niepołomice (3,28), Sękowa (2,95), Zabierzów (2,93) oraz Wieliczka (2,89). Spośród wymienionych jedynie gmina Sękowa nie znajduje się w bezpośrednim sąsiedztwie Krakowa (powiat gorlicki). W *Rankingu Gmin Małopolski 2022* zestawienie czołowych gmin wyglądało podobnie. Zmieniła się pozycja lidera, w poprzednim roku najwyższy syntetyczny wskaźnik osiągnęła gmina miejsko-wiejska Niepołomice (Tabela 1).

W przypadku gmin o najniższym wskaźniku, najwięcej z nich przynależy do powiatu dąbrowskiego, miechowskiego i proszowickiego. Najstąbiej wypadła gmina wiejska Mędrzechów (powiat dąbrowski) – z wynikiem 1,10 odstawała od pozostałych. Gmina Bolesław (powiat dąbrowski) zaklasyfikowana jako

przedostatnia osiągnęła wskaźnik 1,20. Nieco lepsze wyniki osiągnęły gminy: Gręboszów (1,26), Kozłów (1,32) oraz Radgoszcz (1,35).

W ujęciu przestrzennym najwyższy wskaźnik osiągnęły gminy podkrakowskie, należące do powiatu krakowskiego i wielickiego. Natomiast najstąbiej wypadają gminy północno-wschodniej Małopolski, tj. znajdujące się w powiatach: dąbrowskim, proszowickim oraz miechowskim (Mapa 1).

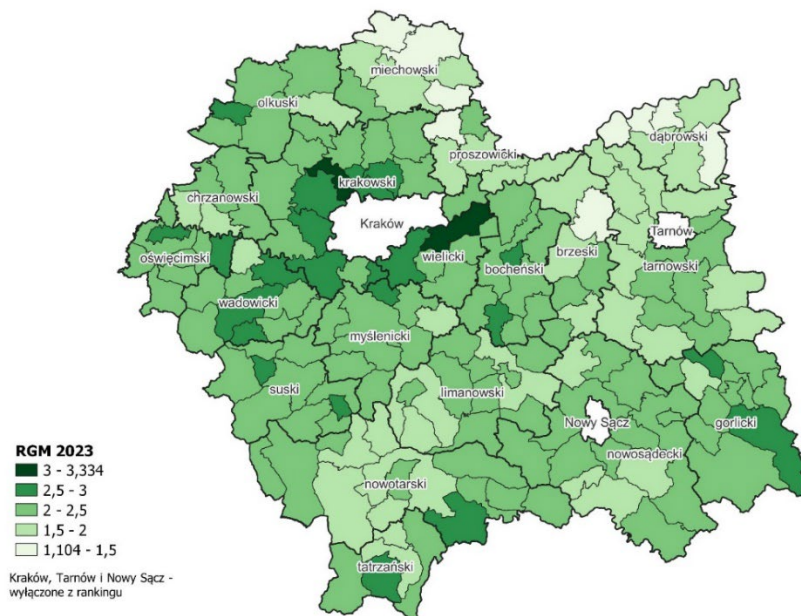
Tabela 1. Zestawienie gmin z najwyższymi i najniższymi wskaźnikami *Rankingu Gmin Małopolski*

Ranking	RGM 2023	RGM 2022	Ranking	RGM 2023	RGM 2022
1.	Wielka Wieś (2)*	Niepołomice	170.	Szczucin (164)	Borzęcin
2.	Niepołomice (1)	Wielka Wieś	171.	Radziemice (174)	Książ Wielki
3.	Sękowa (5)	Zielonki	172.	Raławice (168)	Koszyce
4.	Zabierzów (4)	Zabierzów	173.	Borzęcin (170)	Raciechowice
5.	Wieliczka (6)	Sękowa	174.	Książ Wielki (171)	Radziemice
6.	Zator (9)	Wieliczka	175.	Radgoszcz (175)	Radgoszcz
7.	Zielonki (3)	Świątniki Górne	176.	Kozłów (178)	Gręboszów
8.	Zakopane (27)	Kocmyrzów-Luborzyca	177.	Gręboszów (176)	Mędrzechów
9.	Moszczenica (15)	Zator	178.	Bolestaw (dąbrowski, 179)	Kozłów
10.	Skawina (13)	Michałowice	179.	Mędrzechów (177)	Bolestaw (dąbrowski)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Małopolskiego Instytutu Samorządu Terytorialnego i Administracji.

* w nawiasie obok nazwy gminy podano lokatę zajmowaną w RGM 2022

Mapa 1. Ranking Gmin Małopolski 2023

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Małopolskiego Instytutu Samorządu Terytorialnego i Administracji.

Analizując zmiany pomiędzy *Rankingiem Gmin Małopolski 2023* a *Rankingiem Gmin Małopolski 2022* największy awans odnotowała gmina Iwkowa (+77 lokaty). Z kolei największy spadek dotyczył gminy Pałecznicza (+53 lokaty; Tabela 2).

Tabela 2. Zmiany w klasyfikacji *Rankingu Gmin Małopolski 2023* i 2022

Ranking	Gminy z największym awansem	Gminy z największym spadkiem
1.	Iwkowa (+77)	Pałecznicza (-63)
2.	Szczawnica (+65)	Kościelisko (-52)
3.	Zembrzyce (+56)	Iwanowice (-49)
4.	Chełmiec (+50)	Uście Gorlickie (-46)
5.	Nawojowa (+40)	Drwina (-43)
6.	Lipnica Wielka (+39)	Krynica-Zdrój (-42)
7.	Mszana Dolna (+38)	Tomice (-33)
8.	Ochotnica Dolna (+36)	Kocmyrzów-Luborzyca (-31)
9.	Łapsze Niżna (+31)	Łukowica (-31)
10.	Stryżawa (+29)	Jodłownik (-30)

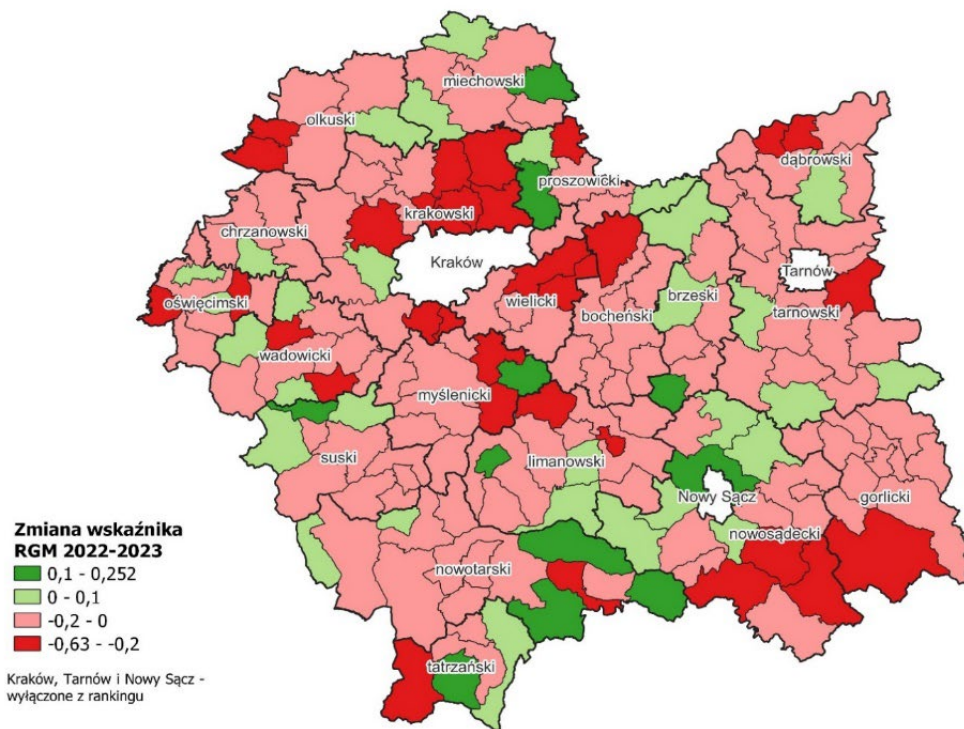
Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Małopolskiego Instytutu Samorządu Terytorialnego i Administracji.

Porównując rokrocznie wyniki poszczególnych gmin, 42 z nich poprawiło wartość wskaźnika względem roku poprzedniego, natomiast 137 gmin odnotowało gorszy wynik. Należy zaznaczyć, że metodyka nie zmieniła się, a w *RGM 2023*, podobnie jak w roku poprzednim, wzięto pod uwagę 17 wskaźników.

Spośród wszystkich gmin Małopolski największy spadek (na poziomie ponad -0,4 pkt) odnotowano w gminach: Kocmyrzów-Luborzyca (-0,632 pkt), Zielonki (-0,476 pkt), Pałecznicza (-0,464 pkt) i Niepołomice (-0,404 pkt). W całym województwie największy wzrost odnotowano w gminie Iwkowa w powiecie brzeskim (+0,252 pkt) i Słaboszów i w powiecie miechowskim (+0,231 pkt). Warto zwrócić uwagę, że aż 93 gminy ze 179 znalazły się w przedziale zmian wskaźnika od -0,1 do +0,1 pkt.

Uwzględniając poszczególne kategorie, gmina Zakopane jest gminą o najwyższych dochodach własnych przypadających na 1 mieszkańca (5830,47 zł). Zdecydowanie najwyższe średnioroczne środki z UE i innych źródeł niepodlegających zwrotowi stanowiące dochód gminy na 1 mieszkańca wykazano w gminie Moszczenica (3102,48 zł). Natomiast największa liczba podmiotów gospodarki narodowej zarejestrowanych w REGON na 1000 ludności w wieku produkcyjnym odnotowano również w Zakopanem (446). Zestawienie obejmujące czołowe lokaty w poszczególnych kategoriach stanowi załącznik 1.

Mapa 2. Porównanie wyników *Rankingu Gmin Małopolski* w latach 2022–2023

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Małopolskiego Instytutu Samorządu Terytorialnego i Administracji.

PODSUMOWANIE

- W *Rankingu Gmin Małopolski* najwyższe wskaźniki odnotowują powiaty położone wokół Krakowa, głównie powiat krakowski oraz wielicki.
- Najwyższy wskaźnik osiągnęła gmina Wielka Wieś (3,34), natomiast najniższy odnotowano w gminie Mędrzechów w powiecie dąbrowskim (1,10).
- Zarówno na czołowych pozycjach, jak i pod koniec zestawienia nie wystąpiły znaczące zmiany w klasyfikacji względem *Rankingu 2022*.
- W ujęciu przestrzennym nie występuje znaczne zróżnicowanie pomiędzy regionami. Pojedyncze skupiska gmin o znacznym spadku występują na północ od Krakowa oraz w południowo-wschodniej części województwa.
- Dla większości gmin roczne zmiany wskaźnika nie wykroczyły poza zakres -0,1 do 0,1 pkt.

Załącznik 1. Zestawienie najlepszych gmin Małopolski w poszczególnych kategoriach w *Rankingu Gmin Małopolski 2023*

Kategoria			
Łącznie	Wielka Wieś	Niepołomice	Sękowa
Średnioroczne dochody własne budżetów gmin na 1 mieszkańca (za lata 2020–2022)	Zakopane	Boleśław (olkuski)	Krynica Zdrój
Średnioroczne wydatki majątkowe inwestycyjne budżetów gmin na 1 mieszkańca (za lata 2020–2022)	Paęcznica	Moszczenica	Sękowa
Średnioroczny wskaźnik zadłużenia budżetów gmin (za lata 2020–2022)	Nawojowa, Wadowice (0,0%)		Korzenna (nowosądecki, 0,0%)
Udział wydatków bieżących gmin na administrację publiczną w wydatkach ogółem w 2022 roku	Łącko (4,31%)	Chełmiec (4,64%)	Wieliczka (4,85%)
Średnioroczne środki z Unii Europejskiej i innych źródeł niepodlegające zwrotowi na finansowanie programów i projektów unijnych stanowiące dochód budżetów gmin na 1 mieszkańca (za lata 2020–2022)	Moszczenica	Sękowa	Paęcznica
Liczba podmiotów gospodarki narodowej zarejestrowanych w REGON na 1000 ludności w wieku produkcyjnym w 2022 roku	Zakopane	Zielonki	Nowy Targ (miejska)
Wyniki egzaminu ósmoklasisty w roku szkolnym 2022/2023	Wielka Wieś	Zielonki	Mogilany
Saldo migracji na 1000 ludności w 2022 roku	Wielka Wieś	Michałowice	Zielonki
Wydatki budżetów gmin na kulturę i ochronę dziedzictwa narodowego (z wyłączeniem wydatków majątkowych inwestycyjnych) na 1 mieszkańca w 2022 roku	Niepołomice	Brzeszcze	Oświęcim
Udział środków przekazanych organizacjom pozarządowym i innym podmiotom prowadzącym działalność pożytku publicznego w wydatkach bieżących budżetów gmin w 2022 roku	Brzeźnica	Sękowa	Lipinki
Wydatki budżetów gmin na ochronę powietrza atmosferycznego i klimatu na 1 mieszkańca w 2022 roku	Moszczenica	Łąpsze Niżne	Staboszów
Odsetek korzystających z sieci kanalizacyjnej w 2022 roku	Mucharz	Muszyna	Nowy Targ (miejska)
Przyrost naturalny na 1000 ludności w 2022 roku	Podegrodzie	Słupnice	Kamienica
Udział powierzchni objętej obowiązującymi miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego w powierzchni ogółem gminy w 2022 roku	110 gmin osiągnęło wynik 100%		
Wydatki bieżące na oświatę, wychowanie i opiekę nad dzieckiem w wieku do lat 3 na 1 mieszkańca w wieku przedprodukcyjnym w 2022 roku	Żegocina	Świątniki Górne	Bukowno
Udział nakładów na szkolenia pracowników rad i urzędów gmin w wydatkach bieżących budżetów gmin na administrację publiczną w 2022 roku	Alwernia	Liszki	Zembrzyce
Liczba mieszkań oddanych do użytkowania na 1000 ludności w 2022 roku	Wieliczka	Wielka Wieś	Niepołomice

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Małopolskiego Instytutu Samorządu Terytorialnego i Administracji.

Województwo Małopolskie
Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego
Departament Rozwoju Regionu
Małopolskie Obserwatorium Rozwoju Regionalnego
ul. Wielicka 72A, 30-552 Kraków

www.obserwatorium.malopolska.pl

Egzemplarz bezpłatny

Rzeczpospolita
Polska

Dofinansowane przez
Unię Europejską

 MAŁOPOLSKA

Publikacja współfinansowana ze środków Unii Europejskiej
w ramach programu Fundusze Europejskie dla Małopolski 2021–2027